

Lisääntynyt petopaine uhkaa Suomen lammaselinkeinoa – lampurit vaativat muutosta metsästyslakiin

Suomalainen lammastalous perustuu nurmien hyödyntämiseen ja laidunnukseen. Nyt jatkuvasti kasvava petopaine uhkaa koko elinkeinon tulevaisuutta. Huoli eläinten turvallisuudesta yhdistettynä eläintuotantoon kohdistuvaan raskaaseen byrokraatiaan ja lammastalouden heikkoon kannattavuuteen saa monen lampurin lopettamaan ja estää uusien tuloa alalle. Tilanne on kestämaton.

Laidunnus kuuluu oleellisesti lampaiden lajityypilliseen elämään ja lisää niiden hyvinvointia. Laidunnusvelvoite sisältyykin mm. luomutuotannon sekä eläinten hyvinvointituen ehtoihin. Laiduntamisen olisi kuitenkin oltava lampaille turvallista, ja nyt niin ei enää ole. Suurpetojen hyökkäykset ovat nykyään todellinen uhka laiduntaville eläimille lähes koko maassa. Lisäksi aiemmasta poiketen vahinkoja sattuu yhä enemmän myös valoisaan aikaan ja jo alkukesästä alkaen.

Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen on todettu olevan ihmiselle yhtä suuri uhka kuin ilmastonmuutos. Perinnebiotooppien ylläpidossa laidunnus on keskeinen työkalu, ja siinä lampaille on oleellinen osuus. Lampaille laidunnetaan Suomessa myös jokirantoja, millä on suora yhteys Itämeren ravinnekuormituksen hillintään. Kun jokirantojen suojavyöhykkeet pidetään pysyvästi nurmella eikä niitä lannoiteta, ravinnevalumien määrät vähenevät. Perinnebiotoopit, joihin kuuluvat muun muassa kedot ja hakamaat, ovat Suomen uhanalaisimpia luontotyyppejä. Ne ovat myös monien uhanalaisten ja vaarantuneiden hyönteis- ja kasvilajien ainoa elinympäristö.

Lampurit ovat pyrkineet suojaamaan eläimiään pedoilta monin eri tavoin ja olleet mukana etsimässä toimivia keinoja mm. SusiLIFE-hankkeessa ja WWF:n laumanvartijaeläinten käyttöä edistävissä hankkeissa. Käytössä on tilanteen ja alueen salliessa mm. suurpetoaitoja, laumanvartijakoiria, valo- ja äänikarkotteita, GPS-pantoja sekä riistakameroita. Suojautuminen on lampurille erittäin kallista ja työlästä, eikä sen tehoa voida kuitenkaan aina taata. Suurpetoaidat eivät riitä pitämään petoeläimiä pois laiduntavien eläinten luota, eikä petoaitoja voida rakentaa kaikille alueille. Erilaisten valo- ja äänikarkotteiden teho häviää varsin nopeasti, sillä pedot näyttävät tottuvan niihin. Laumanvartijakoirat taas eivät sovellu kaikille tiloille tai kaikille laidunnettaville aloille. Laitumille kohdistuneiden hyökkäysten lisäksi on tapauksia, joissa peto on tunkeutunut tilakeskuksen eläinsuojaan ja saalistanut sisätiloissa.

Pihapiiriin tunkeutuvien petojen poistoon on mahdollista saada jahtilupa. Luvan saaminen on kuitenkin sen verran vaikeaa ja hidasta, että siitä ei käytännössä ole apua. Petovahinkokorvaukset eivät useinkaan kata kaikkia hyökkäyksestä aiheutuvia kuluja ja menetyksiä. Ruotsissa sikäläisen metsästyslain pykälän 28 mukaan välittömästi ihmisiä tai kotieläimiä uhkaavan pedon saa karkottaa aseella. Jos karkotus ei onnistu, pedon saa ampua ilman etukäteislupaa. Tämän pykälän perusteella Ruotsissa ammutaan vuosittain vain 5-10 sutta, mutta susien ihmisarkuutta ja asutuksen kunnioittamista onnistutaan pitämään paremmin yllä. Suomen lampurit vaativatkin vastaavan pykälän saamista myös meidän metsästyslakiimme.

Petoeläimet kuuluvat Suomen luontoon, mutta niiden suojelun tulee olla kestävää myös kotieläintuotannon kannalta. Luonnon monimuotoisuus ei saa kärsiä petoeläinten aiheuttaman suuren paineen vuoksi ja kotieläintuottajille tulee taata mahdollisuus eläintensä suojeluun.

Lampurit vaativat, että

- pihapiiriin tai laitumille tulevat pedot saa poistaa nopealla ja yksinkertaisella menettelyllä, jotta kotieläimiä voidaan suojella ja luonnonvaraisten petojen ihmisarkuus säilyttää
- korvauskäytäntö on uudistettava, jotta saamme täysimääräisen korvauksen vahinkoja ennaltaehkäisevistä toimista ja itse vahingoista

Allekirjoittajat

Suomen Lammasyhdistys ry

Puheenjohtaja Janne Jokela, p. 044 0876 530, jokela.janne65@gmail.com

Toiminnanjohtaja Marjo Simpanen, p. 044 9737 000, marjo.simpanen@lammasyhdistys.fi

Suomen Lammasosuuskunta

Toimitusjohtaja Anniina Holopainen, p. 050 9131 845, suomenlammasosuuskunta@gmail.com

Lounais-Suomen Lampurit ry

Puheenjohtaja Juha Tähkämaa, p. 050 5751 918, juha.tahkamaa@gmail.com

ProAgria Keskuten Liitto

Erytisasiantuntija, Milla Alanco-Ollqvist, p. 040 7060 558, milla.alanco-ollqvist@proagria.fi